

Mørketid med lyspunkter - konglebit

DAN BENDIXEN

Bendixen, D. 1998. Mørketid med lyspunkter - konglebit. *Natur i Østfold 17*(1-2): 63-64.

Forfatterens observasjon av konglebit er en av årets mange observasjoner av arten i Østfold denne vinteren. Årets invasjon karakteriseres som en liten til middels invasjon, i hovedsak med mindre flokker. Forrige gang det regelmessig ble observert streifende konglebit i Østfold var i 1976.

Dan Bendixen, P.b. 985, 1504 Moss

Søndag 8/11-98 begav jeg meg ut i landskapsvernområdet på Søndre Jeløy. Det var tiden å begynne å se etter tretåspetten igjen, og jeg bestemte meg for å lytte litt i et tradisjonelt tretåspettområde.

Det var gråvær, kjølig og stille, og snøen lå fremdeles på trærne. Noen sangsvaner fløy synkende over Mossesundet et sted, og støyen fra fabrikk, trafikk og annet ståk lå hele tiden i bakgrunnen. Når det er som stillest kan vi lett høre hvilket tog som er klar for avgang i spor ett og hvilket som er ventet inn i nr. to. Så lytt er det faktisk i skogen på Jeløya. Dessverre!

Ute av syne satt en flaggspett i et tre et stykke unna. Kitt...kitt...kitt, kom det fra den kanten. Inne i et tettere skogparti, hørtes nøttekråkas rullende kra-ing, og låtene fra dompaper, grønnsisiker og nøtteskriker blandet seg i konserten.

Jeg passerte et noe avsidesliggende jorde som for anledningen lå dekket av et lett snølag, slik at gresset var halvveis presset ned mot marken under. En nøtteskrike satt et øyeblikk i en grantopp, med issefjærene reist slik at hodet virket stort og firkantet en stund. Et ravnepar hørtes også godt fra et sted langt unna.

I det jeg passerte under treet der skrika nettopp hadde sittet hørte jeg også noen annerledes lyder, bløte fløytelyder jeg ikke akkurat hører hvert år. -Siliju', kom det igjen, og jeg skiftet standpunkt for å se bedre. Jovisst var det konglebit som satt oppe i en grantopp. Som navnet tilsier

var det da også konglefrø de drev på med å spise. Jeg ble fort klar over at det var flere fugler der oppe enn jeg kunne se, de bløte lydene hørtes fra flere retninger. Flere dompaper og grønnsisiker så ut til å holde følge med dem i en slags flokkformasjon. De relativt store, robuste konglebitene ga nok de mindre følgesvennene en følelse av trygghet.

Litt lenger nede landet en utbrytergruppe på 11 individer i noen rognetrær og begynte å spise. Jeg forflyttet meg ganske forsiktig nærmere og kom på fint hold uten å støkke noen. De virket lite redde for mitt nærvær, og er da også kjent for å være lite sky. Men jeg så at de hele tiden var på vakt overfor andre fuglearters varselskrik, og de reagerte da også øyeblikkelig med et megetsigende kroppsspråk når kråkene lenger nede gjorde anskrik. Den trivelig runde fjærdrakten ble lagt flat mot kroppen, og ganske tynne satt de og speidet utover jordet. De befant seg i et område hvor det tradisjonelt finnes hauk hele året, og hadde kanskje erfaringer med kråkevarsling og rovfugler fra før.

De gumlet i seg rognebær en stund, og sølte fælt med fruktkjøttet. Det var vel særlig frøene de var ute etter. På kort hold kunne jeg riktig nyte de flotte fargene både hunner og hanner har. En av konglebitene fløy over til et av nabotrærne og landet på en grein helt dekket av snø. Der tok den så 3-4 solide munnfuller av snøen før den returnerte til bærene. At fugler spiser snø har

Konglebit sees gjerne i trær med bær, som her i rogn. Foto: Dan Bendixen

jeg egentlig sett ganske sjelden, og da hovedsakelig hos større fugler som eksempelvis kråker.

Det livnet til rundt omkring meg et øyeblikk og en større flokk med konglebiter; kanskje flere hundre, fløy over og hele flokken flyttet seg et stykke nedover i skogen.

En gråtrostflokk strøk tretoppene i sørlig retning og under dem, inne mellom hvite grankvister fløy noen blåmeiser og kjøttmeiser til og fra. El-

lers var det stille og ingen hakkende spetter å høre, så jeg begynte likegodt på hjemturen.

Noen spettmeiser varslet og den i kulturlandskapet alltid like nærværende kråka hørtas også av og til. Spor av rådyr og smågnagere var det mye av oppå snøen, likeså store mengder med gule løv fra utallige trær og busker som i likhet med undertegnede syntes vinteren kom så altfor fort i år.